

NOTAT

27. februar 2024

Orienteringsnotat til Erhvervsudvalget vedrørende konkurrenceevnerådsmøde den 7. marts 2024

1. Sager til forhandlingsoplæg

Alternativ tvistbilæggelse og online tvistbilæggelse

Twister mellem virksomheder og forbrugere bliver mere og mere komplekse i takt med den digitale udvikling, eksempelvis grundet stigende brug af onlinehandel. Alternativ tvistbilæggelse er en hurtigere, nemmere og billigere måde at løse tvister på for forbrugere og erhvervsdrivende, end ved at gå til domstolene

Kommissionen præsenterede i oktober 2023 et forslag til ændring af direktiv om alternativ tvistbilæggelse samt et forslag til ophævelse af forordning for den europæiske online tvistbilæggesplatform. De to forslag kompletterer hinanden og regeringen forelægger derfor et samlet forhandlingsoplæg Folketingets Europaudvalg for begge forslag.

Forslagene har blandt andet til formål at tilpasse alternativ tvistbilæggelse til den digitale udvikling, at fremme brugen af det ved grænseoverskridende tvister samt at nedlægge den online platform grundet manglende anvendelse.

Regeringen støtter formålet med forslagene og mener, at forslagene vil bidrage til at styrke forbrugerbeskyttelsen i EU og tilpasse mulighederne for at bruge alternativ tvistbilæggelse til den digitale udvikling. Regeringen hilser de foreslåede reduktioner af oplysningsforpligtigelser for erhvervsdrivende og ATB instanser velkomne, da det vil betyde færre administrative byrder. Regeringen finder det vigtigt, at det eksisterende forbrugerklagesystem kan bevares så vidt muligt, fordi en udvidelse af anvendelsesområdet vil omfatte områder, der i dag ligger inden for Forbrugerombudsmandens eller andre offentlige myndigheders ressort. Regeringen bakker op om, at OTB-plattformen nedlægges og mener generelt, at ATB initiativer skal være proportionale, effektive og hensigtsmæssige.

Europa-Kommissionens forslag til forordning om sikkerhedskrav til legetøj og om ophævelse af direktiv 2009/48/EF

Europa-Kommissionen lancerede den 28. juli 2023 et forslag til en forordning om sikkerhed i legetøj. Forslaget skal erstatte legetøjsdirektivet fra 2009. Formålet med forslaget er i højere grad at beskytte børn mod skadelige kemikalier samt at mindske antallet af legetøjsprodukter, der ikke efterlever sikkerhedsreglerne. Derudover skal forslaget bidrage til at styrke digitaliseringen og sammenhængen af det indre marked. Formålene skal indfries ved at indføre et generelt forbud mod flere kemikalier, så de forbydes automatisk, så snart de er klassificeret i EU for effekter som f.eks. hormonforstyrrende eller luftvejssensibiliserende, ved at indføre det digitale produktpas, omdanne direktivet til en forordning, samt højne kravene til sikkerhed, onlinesalg, og teknisk dokumentation.

Regeringen hilser forslaget velkomment, idet det styrker beskyttelsen af børn og sikrer en ensrettet og opdateret lovgivning. En mere ensrettet lovgivning på tværs af EU vil sikre mere lige konkurrencevilkår på det indre marked. Det er desuden positivt, at forslaget bidrager til digitaliseringen af det indre marked ved at indføre det digitale produktpas.

Regeringen ønsker at hæve ambitionsniveau, så børn beskyttes bedre mod udsættelse for skadelige kemikalier, så forbrugerne får et bedre grundlag til at træffe oplyste valg, når de køber legetøj, og så danske virksomheder beskyttes bedre mod ulige konkurrence fra online salg af ulovlige legetøjsprodukter via online markedspladser fra sælgere i tredjelande. Regeringen vil have fokus på, at beskyttelsesniveauet samlet set styrkes uden, at det fører til disproportional byrder for virksomheder og myndigheder.

Beskyttelsesniveauet kan blandt andet hæves ved at styrke mulighederne for at håndhæve reglerne over for online markedspladser og ved at skærpe nogle af kemikravene, så det generelle forbud udvides yderligere til for eksempel at gælde stoffer, som ophobes i mennesker og miljøet, såsom PFAS, og stoffer der er allergifremkaldende ved hudkontakt. For at sikre den rette proportionalitet i kemikravene skal undtagelser fra det generelle forbud gøres tydeligere for både virksomheder og myndigheder.

Tvangslicenser

Tvangslicens er et juridisk instrument, som kan bruges af myndigheder til at gøre en tredjepart i stand til at anvende et patent uden rettighedshaverens samtykke. Det kan i helt særlige situationer være nødvendigt for at sikre adgang til vigtige lægemidler, teknologier eller andre ressourcer i krisesituationer.

Tvangslicens er på internationalt plan reguleret igennem WTO's TRIPS-aftale (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights), som giver stater mulighed for tage forholdsregler i tilfælde af sundhedskriser eller nødsituationer.

På EU-plan er tvangslicens reguleret på medlemsstatsniveau, hvilket betyder, at der er forskellige regler på tværs af EU. Ifølge Kommissionen vanskeliggør det muligheden for at reagere effektivt på krisesituationer, der spænder på tværs af EU.

I kølvandet på Covid-19 pandemien har Kommissionen fremsat et forslag om tvangslicens, der vil give Kommissionen beføjelser til at udstede tvangslicens på kritiske produkter til forsyning af det europæiske marked og til eksport til tredjelande med folkesundhedsproblemer.

Instrumentet er koblet til andre krisemekanismer, som Kommissionen i de seneste år har vedtaget, for at gøre EU mere modstandsdygtig i krisesituationer. Disse omfatter bl.a. nødinstrumentet for det indre marked (SMEI) og mikrochipforordningen. Disse mekanismer kan bruges til at aktivere en krisesituation i EU. Tvangslicens skal tjene som et af de instrumenter, der vil kunne bruges for at reagere på krisen, hvis der ikke kan opnås frivillige aftaler med rettighedshaver for at imødegå krisen.

Regeringen støtter ambitionen om at styrke EU's krisehåndtering, men mener, at et stærkt og forudsigeligt system for IP-rettigheider er en helt grundlæggende forudsætning for danske og europæiske virksomhedernes incitament til at investere i forskning, udvikling og produktion af nye innovative produkter. Det er nødvendigt for at styrke modstandsdygtigheden over for kriser.

Regeringen anerkender tvangslicens som et legitimt værktøj i tilfælde af en krise, men finder at tvangslicens alene skal anvendes som en sidste udvej. Regeringen bemærker hertil, at det nuværende patentsystem ikke udgjorde en hindring for en effektiv løsning af covid-19-krisen. Erfaringerne fra pandemien viser tværtimod, at frivillige partnerskaber og licensmodeller mellem f.eks. medicinalvirksomheder var et effektivt redskab til hurtig fremstilling og udbredelse af patenterede produkter.

Regeringen mener, at den nuværende ramme for udstedelse af tvangslicens på EU- og medlemsstatsniveau er tilstrækkelig. Regeringen er derfor forbeholden over for nødvendigheden af at indføre et nyt instrument, der risikerer at skabe juridisk usikkerhed for danske og europæiske virksomheder og hæmme incitamentet for innovation og konkurrence i EU.

2. Sager på rådsmødedagsordenen

Vedtagelse af Rådets generelle indstilling på forslaget om yderligere udvidelse og opgradering af digitale værktøjer og processer indenfor selskabsret

På rådsmødet forventes en vedtagelse af Rådets generelle indstilling til EU-Kommissionens forslag om udvidelse og opgradering af digitale værktøjer og processer indenfor selskabsområdet. Regeringen indhentede forhandlingsoplæg til forslaget i Folketingets Europaudvalg den 15. december 2023.

I forhandlingerne har været særligt fokus på de yderligere oplysnings- og registreringskrav, herunder særligt registrering af koncernforhold. Der har desuden været diskussioner om anvendelsen og behovet for en digital EU-fuldmagt. Fra dansk side har man i forhandlingerne haft fokus på at sikre, at virksomhederne ikke vil blive pålagt administrative byrder, som ikke er proportionelle med forslagets formål, herunder registrering af oplysninger om koncernforhold. Regeringen har desuden arbejdet for, at EU-fuldmagten sammentænkes med den digitale identitetstegnebog, der introduceres med revisionen af eIDAS-forordningen for blandt andet at lette implementeringsopgaven.

Regeringen ser frem til drøftelsen på rådsmødet og forventes at kunne støtte den generelle indstilling, idet de vigtigste danske prioriteter er imødekommet.